

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

دانشکده پزشکی

آیین نامه مراحل انجام و دستورالعمل نگارش پایان نامه

دانشجوی محترم لطفاً قبل از تکمیل پرسشنامه پایان نامه و نگارش پایان نامه

این جزوه را به دقت مطالعه فرمائید

زمستان ۱۳۸۸

آیین نامه مراحل انجام پایان نامه

❖ مقدمه

با آرزوی توفیق الهی، معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی رفسنجان به منظور ارتقاء هر چه بیشتر کیفیت پایان نامه‌ها، مبادرت به گردآوری مجموعه دستورالعمل‌های مربوط به پایان نامه‌های دکترای عمومی کرده است. امیدواریم با همکاری دانشجویان و استادان محترم زمینه تهیه پایان نامه‌هایی مطابق با استانداردهای قابل قبول و قابل ارائه به مجامع علمی فراهم شود. بدیهی است پایان نامه‌هایی مورد تأیید معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی می‌باشد که بر اساس این چارچوب نوشته شوند. در راستای ارتقاء کیفیت پایان نامه‌ها، در صورت وجود هر گونه ابهام، انتقاد و پیشنهاد، معاونت پژوهشی دانشکده را از نظرات خود مطلع فرمائید.

❖ تعریف پایان نامه

پایان نامه فارغ‌التحصیلان رساله‌ای است با حجم متغیر که در آن دانشجو زیر نظر استاد راهنما در یک مساله واقعی در رشته‌ای که در آن فارغ‌التحصیل خواهد شد، به تحقیق می‌پردازد. انجام و نگارش پایان نامه توسط دانشجو تحت نظارت و راهنمایی مستمر استاد راهنما و مشاور و یا مشاورین صورت می‌گیرد که در طول اجرای آن باید جنبه‌های تحقیقی و پویایی آن حفظ شده و از ترجمه صرف و تکرار آثار دیگران پرهیز شود.

❖ وظایف دانشجو

- ۱- گذراندن حداقل ۲ واحد نظری- عملی- مقدماتی آمار حیاتی
- ۲- انتخاب پایان نامه به عنوان یک واحد درسی در زمان مقرر
- ۳- مشاوره و تعیین استاد (استادان) راهنما
- ۴- هر پایان نامه می‌تواند حداکثر دو استاد راهنما داشته باشد (تعداد استاد راهنما باید به پیشنهاد و تدبیر شورای گروه پژوهشی و به تصویب شورای پژوهشی دانشکده برسد).
- ۵- تکمیل فرم موضوع پایان نامه (به صورت تایپ شده)

۶ - تدبیر موضوع پایان‌نامه (ضرورت اجراء) در شورای گروه و ارجاع آن به امور پژوهشی دانشکده جهت انجام مراحل بعدی

۷ - فعالیت مستمر پیرامون موضوع پایان‌نامه تحت نظارت استاد (استادان) راهنما و مشاور

❖ شرایط و وظایف استاد (استادان) راهنما

- ۱ - استاد راهنما می‌بایست از اعضاء هیئت علمی بوده و حداقل از درجه علمی استادیاری برخوردار باشد.
- ۲ - داشتن مسئولیت اصلی در هدایت مستقیم دانشجو نظارت مستمر بر مراحل مختلف تحقیق و صحت علمی مطالب مندرج در پایان‌نامه
- ۳ - همکاری با دانشجو در تکمیل فرم پرسشنامه پایان‌نامه جهت طرح در شورای پژوهشی دانشکده
- ۴ - ارائه فرم تایید گروه و پیگیری‌های لازم
- ۵ - تشکیل حداقل دو جلسه با مشارکت استادان مشاور و دانشجو به منظور بررسی پیشرفت کار پایان‌نامه
- ۶ - آماده سازی دانشجو در جهت انجام جلسه دفاع از پایان‌نامه و شرکت در جلسه دفاع از پایان‌نامه (پیشنهاد می‌شود به منظور ارائه بهتر پایان‌نامه قبل از جلسه دفاع جلسه‌ای به عنوان پیش دفاع، با حضور استادان راهنما و مشاور برگزار شود).
- ۷ - همکاری و نظارت در تهیه مقاله (دانشجو موظف است پس از دفاع موضوع پایان‌نامه را در قالب یک مقاله علمی به پژوهشی دانشکده ارائه نماید).
- ۸ - هر استاد راهنما می‌تواند در طول یک ترم تحصیلی به طور همزمان حداکثر راهنمایی ۲ پایان‌نامه را به عهده داشته باشد.
- ۹ - در مواردی که تعداد استادان راهنما برای یک پایان‌نامه ۲ نفر می‌باشند، سهم هر کدام ۵۰٪ خواهد بود.

❖ شرایط و وظایف استاد (استادان) مشاور

- ۱ - استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و به تایید شورای پژوهشی دانشکده جهت هدایت و مشاوره در اجرای پایان‌نامه مشخص می‌گردد. حداکثر تعداد استاد مشاور ۲ نفر می‌باشد.
- ۲ - استاد مشاور بایستی ترجیحاً از اعضاء هیئت علمی یا از محققان مؤسسات علمی و پژوهشی کشور باشد.

۳ - استاد مشاور بایستی حداقل دارای مدرک مربی بوده و تخصص‌های لازم را در هدایت پایان‌نامه داشته باشد.

۴ - هر استاد مشاور می‌تواند به طور همزمان مشاوره حداکثر چهار پایان‌نامه را به عهده داشته باشد.

۵ - استاد مشاور مسئولیت صحت علمی موارد مشاوره شده (عمدتاً آمار و روش تحقیق) و هدایت و انجام مراحل پایان‌نامه را به عهده دارد.

۶ - کلیه نظرات استاد مشاور در نهایت با توافق استاد راهنما در تدوین پایان‌نامه اعمال می‌گردد (توصیه می‌شود که هر پایان‌نامه در صورتی که نیاز به تجزیه و تحلیل آماری داشته باشد، از یک مشاور آماری بهره‌مند شود).

❖ زمان انتخاب واحد پایان‌نامه

دانشجوی دوره دکتری پزشکی عمومی: از شروع کار آموزی تا قبل از امتحانات کارورزی بایستی موضوع پایان‌نامه را در قالب طرح پایان‌نامه در پژوهشی دانشکده ثبت نماید.

❖ شرایط انتخاب و ثبت موضوع پایان‌نامه

هر دانشجو باید فقط یک موضوع را جهت پایان‌نامه خود انتخاب نماید. در رشته پزشکی عمومی با تایید شورای پژوهشی گروه مربوطه و شورای پژوهشی دانشکده یک موضوع می‌تواند توسط چند دانشجو انتخاب شود.

در چنین مواردی حیطة کاری هر دانشجو به وسیله استاد راهنما باید دقیقاً مشخص شود. دانشجو می‌تواند موضوع پایان‌نامه را مطابق روش‌های زیر بدست آورده و انتخاب نماید. پیشنهاد موضوع از طرف دانشجو به استاد راهنما که در این صورت موضوع یا بر گرفته از ذهن دانشجو است یا از طرف سایر افراد به دانشجو پیشنهاد شده است.

پیشنهاد موضوع از طرف استاد راهنما

پیشنهاد موضوع از طرف مجریان طرح‌های تحقیقاتی که در این صورت دانشجو همکار طرح می‌باشد.

❖ روند ثبت موضوع پایان‌نامه

الف - تکمیل و تحویل فرم مخصوص موضوع پایان نامه (حتماً بایستی به صورت تایپ شده باشد) به شورای پژوهشی گروه مربوطه جهت بررسی لازم.

ب - اعلام پذیرش یا رد موضوع پیشنهادی توسط شورای پژوهشی گروه به استاد راهنما همراه با ذکر دلایل منطقی

ج - ارجاع موضوع تایید شده از طرف شورای پژوهشی گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت بررسی تصویب پایان نامه در شورای پژوهشی دانشکده

د - در صورتی که معاون پژوهشی دانشکده لازم بداند جهت رفع ابهامات می تواند عنوان پایان نامه را در جلسه شورای پژوهشی دانشکده در حضور استاد راهنما به شور بگذارد.

ح - ابلاغ پایان نامه به افراد ذیربط پس از تصویب نهایی توسط معاونت پژوهشی دانشکده

❖ شرایط تغییر (تعویض یا اصلاح) پایان نامه

هر دانشجو بعد از ثبت موضوع پایان نامه فقط یکبار حق تعویض آن را دارد که این تعویض باید با ذکر دلایل منطقی از طرف استاد راهنما بوده و به تایید شورای پژوهشی گروه و به تصویب نهایی معاونت پژوهشی دانشکده برسد.

در صورت تعویض عنوان مراحل ثبت عنوان جدید پایان نامه مجدداً تکرار می شود. اصلاح پایان نامه در صورتی قابل قبول است که پایان نامه از چهار چوب مصوب اولیه در زمینه های اهداف، روش اجرا و... خارج نشود. در صورت تغییر ساختار کلی موضوع این اصلاح به منزله تعویض عنوان تلقی می شود و بنابراین مشمول قوانین مربوط به تعویض پایان نامه می گردد.

❖ حداقل و حداکثر زمان اجرای پایان نامه

حداقل فاصله زمانی لازم بین زمان ثبت موضوع پایان نامه ارائه شده به پژوهشی دانشکده تا جلسه دفاعیه برای دکترای عمومی یک سال است. حداکثر زمان لازم برای اجرای پایان نامه با توجه به آئین نامه های حداکثر طول مدت تحصیلی در مقاطع مختلف تعیین می گردد.

❖ دفاع از پایان نامه

دفاع از پایان‌نامه برای کلیه دانشجویانی که مسئول گذراندن این واحد می‌باشند اجباری است. دفاع از پایان‌نامه پس از تدوین آن توسط دانشجو و تایید استاد راهنما و مشاور مبنی بر قابل دفاع بودن پایان‌نامه در حضور داوران صورت می‌گیرد. دانشجو موظف است پیش‌نویس تایپ شده پایان‌نامه را که به تایید استاد راهنما و مشاور رسیده است حداقل بیست روز قبل از جلسه دفاع جهت مطالعه در اختیار داوران و معاونت پژوهشی دانشکده قرار دهد.

استادان داور موظفند با هماهنگی‌های لازم ظرف ۱۰ روز پیش‌نویس پایان‌نامه را مطالعه نموده و آن را جهت مراحل بعدی به دانشجو عودت دهند.

زمان و مکان برگزاری جلسه دفاعیه باید حداقل یک هفته قبل از موعد مقرر آن با اعلام کتبی به وسیله معاونت پژوهشی دانشکده به اطلاع استادان راهنما - مشاور و با درج آگهی در تابلو اعلانات دانشکده به اطلاع عموم برسد.

دانشجو موظف است قبل از شروع دفاع وسایل مورد نیاز جهت ارائه پایان‌نامه (اوپک، اورهد و...) را آماده نماید و قبلاً دفاع خود را تنظیم کرده و دستگاه را کنترل نماید پیشنهاد می‌شود به منظور ارائه بهتر پایان‌نامه قبل از جلسه دفاع جلسه‌ای به عنوان پیش‌دفاع با حضور استادان راهنما و مشاور برگزار شود. جلسه دفاعیه هنگامی اعتبار دارد که نصف به علاوه یک اعضای هیأت داوران در جلسه حضور داشته باشند. برای رسمیت جلسه دفاع از پایان‌نامه، حضور استاد راهنما، دانشجو و داور تعیین شده از طرف معاونت پژوهشی دانشکده الزامی است. تغییر ساعت، روز و مکان جلسه دفاع پایان‌نامه، فقط یکبار امکان پذیر می‌باشد. در صورت عدم برگزاری جلسه دفاع برای بار دوم موضوع طی صورتجلسه‌ای به شورای پژوهشی دانشکده جهت اخذ تصمیم ارسال می‌شود.

❖ ارزشیابی پایان‌نامه

وظیفه ارزشیابی پایان‌نامه به عهده اعضاء هیات داوران است.

هیئت داوران عبارتند از: استا یا استادان راهنما، استادان مشاور، استادان ناظر که متخصص در رشته مربوطه می‌باشند. بعد از استخراج نمره هر یک از داوران از مجموعه نمرات معدل‌گیری به عمل آمده و نمره پایان‌نامه بر اساس معیار یک تا بیست مشخص می‌گردد.

فرم صورتجلسه دفاع در حین جلسه تکمیل و به همراه برگ‌های ارزشیابی داوران به امضاء هیئت داوران

می‌رسد.

چنانچه دریافت نمره دانشجو از طریق هیات داوران منوط به تغییراتی در پایان‌نامه باشد، دانشجو موظف خواهد شد با هماهنگی استاد راهنما اصلاحات لازم را انجام داده و با ارائه آن به داور مربوط و تایید وی، نمره نهایی خود را اخذ نماید.

جلسه دفاعیه مجدد حداکثر یک مرتبه برگزار خواهد شد. چنانچه نمره پایان‌نامه دانشجو کمتر از ۱۴ ارزشیابی شود، پایان‌نامه مردود محسوب شده و دانشجو موظف به اخذ واحد پایان‌نامه و گذراندن مجدد واحد مربوط است.

دستور العمل نگارش پایان نامه

❖ کلیات

به منظور هماهنگی بیشتر پایان نامه ها رعایت موارد زیر الزامی است.

- ۱ - مطالب ترجیحاً با برنامه Word تایپ شود.
 - ۲ - جلد پایان نامه از نوع گالینگور انتخاب گردد و موارد روی جلد به شکل زرکوب چاپ شود.
 - ۳ - سعی شود بنا به نظر پژوهش دانشکده برای جلد پایان نامه ها رنگهای یکسان در نظر گرفته شود تا هماهنگی بیشتری ایجاد گردد.
- تعداد جلد های پایان نامه حداقل ۵ عدد می باشد که به امور پژوهشی دانشگاه و دانشکده، کتابخانه دانشکده و استادان راهنما تحویل می شوند.

❖ نحوه تایپ

تایپ پایان نامه باید در یک روی کاغذ صورت گیرد و فاصله بین خطوط تمام صفحات یکسان رعایت شود. فاصله مناسب می تواند بین ۱/۳-۱/۲ سانتیمتر باشد. حاشیه فاصله شروع خطوط تا لبه راست صفحه چهار سانتیمتر فاصله خطوط تا لبه بالا و پایین صفحه ۴ سانتیمتر و تا لبه چپ صفحه ۲ سانتیمتر باشد. این محدودیت ها در مورد جداول، نمودارها، پیوستها و ... نیز باید رعایت شود. مناسبترین قلم نازنین با فونت ۱۳-۱۴ باشد.

❖ بخش های پایان نامه

پایان نامه شامل بخش های زیر است:

۱- بخش های مقدماتی

الف - طرح روی جلد

آرم دانشگاه علوم پزشکی در وسط بالای جلد

عبارت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

عبارت دانشکده پزشکی رفسنجان

پایان نامه جهت اخذ دکترای عمومی پزشکی

عنوان پایان نامه:

نام استاد (استادان) راهنما (از آوردن نام استاد مشاور روی جلد خودداری شود).

پژوهش و نگارش نام دانشجو یا دانشجویان

فصل و سال

شماره پایان نامه

موضوع پایان نامه و نام دانشجو و شماره پایان نامه نیز در قطر پایان نامه زرکوب شود.

ب- تنظیم صفحات

صفحه بسم ا... الرحمن الرحيم (یک صفحه مجزا)

عنوان (مثل طرح روی جلد به انضمام نام استاد مشاور)

تقدیم و سپاسگزاری (حداکثر در دو صفحه)

چکیده پایان نامه به فارسی (حداکثر ۳۰۰ کلمه و ترجیحاً در یک صفحه)

فهرست مطالب

فهرست جداول و نمودارها

فهرست شکلها

سایر فهرستها

مخففهای بکار رفته

تذکر: صفحات (بسم ا...) تقدیم، سپاسگزاری و چکیده شماره گذاری نمی شود و صفحات فهرست مطالب و

فهرست اشکال و جداول با حروف ابجد (الف و ب و...) شماره گذاری خواهد شد.

۲- بخش اصلی

بخش اصلی یا متن اصلی پایان نامه شامل ۱ الی ۵ فصل می باشد.

۱- فصل اول: شامل مقدمه و بیان مسئله، اهداف پژوهش (هدف کلی و اهداف ویژه)، سئوالات پژوهش و یا فرضیات، تعریف واژه‌ها، محدودیت‌های پژوهش می‌گردد.

۲- فصل دوم: شامل مروری بر مطالعات و پژوهش‌های انجام شده می‌شود.

۳- فصل سوم: شامل: مواد و روش‌ها، روش پژوهش (نوع پژوهش، جامعه پژوهش، نمونه پژوهش، روش نمونه‌گیری، مشخصات واحدهای مورد پژوهش، محیط پژوهش، زمان انجام پژوهش، متغیرها، ابزارهای گردآوری اطلاعات، اعتبار و اعتماد علمی، روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و نرم افزار آماری مورد استفاده) و ملاحظات اخلاقی می‌گردد.

۴- فصل چهارم: شامل یافته‌های پژوهش می‌شود که به صورت متن، جداول و یا نمودارهایی ارائه می‌گردد.

۵- فصل پنجم: شامل بحث و بررسی یافته‌ها، نتیجه‌گیری نهایی بر اساس سئوالات یا فرضیات پژوهش و پیشنهاد برای پژوهش‌های بعدی می‌شود.

■ فصل اول (مقدمه و بیان مسئله پژوهش)

هدف از نوشتن مقدمه فراهم کردن زمینه‌های اطلاعاتی لازم برای خواننده است. مقدمه بایستی خواننده را مجذوب و اهمیت موضوع تحقیق را آشکار کند.

در مقدمه، پژوهشگر منظور خود را از انتخاب موضوع پایان‌نامه، اهمیت آن و نیاز جامعه به نتایج آن، اولویت موضوع، اطلاعات زمینه‌ای و سابقه تاریخی و کاربردی بودن آن و فواید ناشی از اجرای تحقیق را به روشنی توضیح می‌دهد.

اهداف، فرضیات و سئوالات، تعریف واژه‌ها و محدودیت‌های پژوهش در این قسمت جای می‌گیرد.

■ فصل دوم (مروری بر مطالعات انجام شده)

در این قسمت پژوهش‌هایی که در گذشته در رابطه با موضوع پژوهش انجام گرفته به طور خلاصه و به ترتیب سال از جدید به قدیم توضیح داده می‌شود. خلاصه پژوهش‌های انجام شده بایستی شامل نام محقق اصلی و سال تحقیق، محل تحقیق، موضوع و نتایج بدست آمده باشد.

معمولاً استفاده از منابع به صورت نقل قول در متن رساله پایان‌نامه یا هر نوشته دیگر به دو شکل زیر انجام می‌گیرد.

الف) نقل قول مستقیم

هنگامی که محقق گفته یا نوشته فردی را کلمه به کلمه و بدون هیچ گونه تغییری در رساله می‌آورد، موظف است که اگر مطلب مذکور کوتاه یعنی در حدود دو یا سه جمله معمولی است، آن را داخل علامت برجسته‌نما یا گیومه قرار دهد، اگر نقل قول مستقیم طولانی و بیش از سه جمله باشد، باید آن را با حروفی ریزتر از سایر حروف متنی و در خطوطی با فاصله کمتر از یکدیگر در مقایسه با سایر خطوط تایپ نماید.

ب) نقل قول غیر مستقیم:

در نقل قول غیر مستقیم محقق آن چه را که از شنیدن یا خواندن گفته یا نوشته فردی درک می‌کند به زبان خود و با کلمات خویش با حروف و خطوط معمولی، در رساله می‌نویسد.

■ فصل سوم (مواد و روش‌ها)

پژوهشگر بایستی در فصل سوم پایان‌نامه به طور مبسوط راجع به موارد زیر بحث نماید:

روش پژوهش، جامعه مورد پژوهش، نمونه پژوهش، نحوه جمع‌آوری داده‌های خام، تعیین تعداد نمونه بر طبق محاسبات آماری، ابزار گردآوری داده‌ها، تعیین اعتبار و اعتماد علمی (اعتبار علمی = دقیق سنجیدن هدف، اعتماد علمی = قابلیت تکرار)، روش نمونه‌گیری، نرم‌افزارهای آماری مورد استفاده، روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، متغیرها و میزان سنجش آنها و ملاحظات اخلاقی

■ فصل چهارم (یافته‌های پژوهش)

این فصل حاصل تحقیق است. یافته‌های پژوهش می‌تواند به صورت مختلف در این فصل آورده شوند (جداول، نمودارها، تصاویر). جداول و نمودارها و تصاویر بایستی دقیق، مرتب و مستقل باشند به طوری که بدون نیاز به مراجعه به متن، بتواند اطلاعات مورد نظر را ارائه کند. در این فصل آمار توصیفی و تحلیلی مربوط به داده‌ها آورده می‌شود و بررسی و تجزیه و تحلیل آماری در رابطه با هر یک از اهداف اختصاصی و فرضیات ذکر می‌گردد. توضیح جداول بایستی در بالای آنها و توضیح نمودارها در ذیل آنها آورده شود. جداول و نمودارها بایستی بر اساس سیر منطقی به دنبال یکدیگر آورده شده و شماره‌گذاری شوند. این توضیحات باید حاوی یافته‌های جداول، تصاویر و نمودارها بوده و به نحوی که بدون نیاز مراجعه به متن بتوان یافته‌های مهم را دریافت نمود.

نتایج آزمون‌های آماری در فصل یافته‌ها ذکر می‌شود. باید توجه شود که این فصل فقط به ارائه داده‌ها اختصاص دارد نه تفسیر آنها.

یادآوری: ذکر عناوین جداول و نمودارها و شماره آنها و اشاره به تمامی آنها در متن الزامی است.

□ فصل پنجم (بحث، نتیجه‌گیری کلی و پیشنهادات)

در این قسمت بایستی ابتدا اشاره مختصری به قسمت‌های مهم و به ویژه بیان مسئله شود و سپس یافته‌های پژوهش با تاکید بر جنبه‌های مهم بررسی و نتایج مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و نتایج حاصله توصیف شده و با نتایج دیگر پژوهشگران مقایسه شود (حتی المقدور بایستی از جدیدترین نتایج استفاده شود) و در نهایت پژوهشگر از مجموع یافته‌های خویش یک یا چند نتیجه نهایی که مبتنی بر یافته‌های آماری و متکی بر متدولوژی تحقیق باشد، اعلام می‌نماید.

چنانچه محقق قادر به اثبات یافته‌اش نیست بهتر است آن را به صورت یک نظر ارائه کند.

پیشنهادات می‌تواند بر اساس یافته‌های تحقیق و یا بر اساس یافته‌های بعدی باشد.

۳- بخش پایانی:

بخش پایانی پایان‌نامه را پیوست‌ها تشکیل می‌دهد که شامل موارد ذیل می‌باشد.

۱- منابع (فارسی و انگلیسی)

۲- ابزار گردآوری داده‌ها (پرسشنامه، کتابچه آموزشی و ...)

۳- چکیده

❖ چگونگی فهرست نویسی

کلیه منابعی که در متن ذکر شده‌اند، باید در فهرست منابع با مشخصات کامل نوشته شود. منابع را می‌توان به دو صورت ذکر نمود:

الف - تقدم ورود استفاده در متن

ب- ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسنده اول

مشخصات رفرنس‌ها به ترتیب زیر تنظیم گردد:

۱- شماره و ردیف

۲- نام خانوادگی نویسنده (نویسندگان)

۳- حرف اول نام نویسنده (نویسندگان)

۴- عنوان کتاب، مقاله، گزارش پایان نامه تحصیلی همراه با ذکر عنوان پایان نامه ذکر شده.

۵- نام ناشر، مجله، سمینار یا موسسه علمی که مقاله در آن چاپ شده و یا نام دانشگاهی که پایان نامه در آن انجام و ارائه گردیده است. در مورد کتاب محل انتشار باید قبل از نام ناشر قید شود.

۶- سال انتشار

۷- شماره مجله یا شماره جلد کتاب

۸- شماره صفحه‌هایی که مطالب مورد نظر آنها استخراج شده است. توجه شود که مطالب فوق با علامت ویرگول از یکدیگر جدا شوند و در مورد حرف اول نام نویسنده بعد از علامت نقطه، از علامت ویرگول استفاده شود.

در زمینه منابع غیر فارسی دقت شود، اگر مجله‌ای مورد استفاده قرار گرفته باشد، در صورتی که نام مخفف شناخته شده‌ای برای آن وجود دارد، مورد استفاده قرار گیرد و در غیر این صورت نام کامل مجله قید گردد. در زمینه کتاب‌ها یا مقالاتی که به یک نویسنده تعلق دارند، رعایت ترتیب زمانی انتشار آنها ضمن ارجاع دادن، ضرورت دارد.

چنانچه چند نویسنده در تدوین مقاله شرکت داشته‌اند، نام کلیه همکاران قید شود.

در مورد کتب مرجع، چنانچه فصل‌های مختلف آن دارای نویسندگان متفاوتی است، می‌توانید به هر فصل که مورد استفاده شما قرار گرفته است، یک شماره در قسمت فهرست مراجع اختصاص دهید. مشخصات این رفرنس با نام نویسنده آن فصل و سپس عنوان آن فصل شروع می‌شود و سپس با استفاده از کلمه (in)، مشخصات کتاب مرجع بعد از آن نوشته می‌شود.

در صورتی که کتاب یا مقاله، اثر ترجمه شده باشد، ذکر نام مترجم پس از نام نویسنده، ضرورت دارد. توجه شود در داخل متن ذکر شماره منابع حداقل در پایان هر پاراگراف الزامی می‌باشد.

- مثال برای منابع فارسی:

الف) کتاب

سیرتی ثابت م، اسدی غ: چکیده بیوشیمی عمومی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی

درمانی قزوین، قزوین ۱۳۸۱، ص ۲۱۵-۲۲۲.

سامپایرک لورن. مفاهیم ایمنولوژی. ترجمه علی شمسی شاهم آبادی. موسسه انتشارات یزد - یزد، ۱۳۷۹، ص ۱۰۴-۱۰۱.

(ب) مجله

دهقان غ، احمدی ص، رنجبر عمرانی غ: اثرات سولفات وانادیل بر روی هومئوستاز گلوکز در موشهای صحرایی با دیابت وخیم. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، سال اول جلد اول شماره ۳، ۱۳۸۱ ص ۱۷۶-۱۷۰.

- مثال برای منابع انگلیسی:

(الف) مجله

Coremans, I.E.M., Hagen, E.C., Daha, M.R., Van der Woude, F.J., Van der Voort, E.A.M., Kieijburg-van der keur, C., Breedveld, F.C. (1992) Antilactoferrin antibodies in patients with arthritis are associate with vasculitis. *Arthritis Rheum.* 35, 1466-1475.

(ب) کتاب

۱- کتابی که نویسنده یا نویسندگان هر فصل آن متفاوت است.

Frank M.M: Complement system. In Fran M.M., Austin K.F., Claman H.N., Unaue E.R., (eds): *amter's Immunologic Diseases Vol 1, 5 th ed.* Boston, Little, Brown and Co., 1994. pp 331-352.

۲- کتابی که نویسنده یا نویسندگان فصول آن مشترک است.

Sweeny M.A., *A Guide to computer.* 2nd edition. Newyork, Macmillar publishing Co, 1995, Pp:587-590

❖ چکیده

در نگارش چکیده رعایت نکات زیر الزامی است:

- چکیده باید حداکثر ۳۰۰ کلمه باشد.

- منعکس کننده اصل موضوع باشد
- بیانگر مقدمه، اهداف، مواد و روش بررسی، نتایج و نتیجه گیری باشد.
- تأکیدی بر روی اطلاعات تازه و اصلاحات جدید، نظریات، فرضیات، نتایج و پیشنهادات باشد.
- خلاصه فارسی و انگلیسی با یکدیگر مطابقت داشته باشد.

❖ تناسب حجم مطالب هر بخش از گزارش

- چکیده و مقدمه در حدود ۱۰٪
- بررسی متون و سابقه در حدود ۲۰-۱۵٪
- یافته‌ها و نتایج در حدود ۳۰٪
- بحث و نتیجه گیری ۲۰٪

❖ شماره گذاری

۱- شماره گذاری صفحات

صفحات (بسم ا...)، تقدیم و سپاسگزاری، شماره گذاری نمی شوند. صفحات فهرست‌ها با حروف الفبای فارسی شماره گذاری خواهند شد. شماره گذاری صفحات باید در وسط و پایین صفحه انجام گیرد.

۲- شماره گذاری موضوعات

موضوعات اصلی پایان‌نامه معمولاً چند فصل است؛ هر فصل نیز ممکن است به چند بخش تقسیم گردد. صفحه اول هر فصل باید از خط پنجم شروع شود. هر یک از بخش‌های هر فصل با دو شماره که با خط تیره از یکدیگر جدا شده‌اند، مشخص گردد. عدد سمت راست، بیانگر شماره فصول عدد در سمت چپ شماره بخش مورد نظر است. در صورتی که هر بخش دارای زیر بخش باشد، شماره هر زیر بخش در سمت چپ شماره مذکور قرار می‌گیرد.

مثلاً ۲-۴-۳ یعنی زیر بخش شوم از بخش چهارم از فصل دوم

۳- شماره گذاری شکل‌ها، جداول، نمودارها، و نقشه‌ها

مثلاً دهمین شکل در فصل سوم به صورت (شکل ۳-۱۰) نوشته می‌شود.

۴- شماره‌گذاری پیوست‌ها

پیوست‌های پایان‌نامه با حروف الفبای فارسی نامگذاری می‌شود. شکل‌ها و جداول موجود در هر پیوست با توجه به پیوست مربوطه شماره‌گذاری خواهد شد به عنوان مثال سومین جدول در پیوست الف به این صورت نوشته می‌شود (جدول الف-۳).

❖ نمونه فهرست شکل‌ها

فهرست شکل‌ها	
صفحه	عنوان
	شکل ۱-۱
	شکل ۲-۱
	شکل ۱-۲
	شکل ۲-۲
	شکل ۱-۳
	شکل ۲-۳
	شکل ۳-۳

❖ نمونه صفحه فهرست جداول

فهرست جداول	
صفحه	عنوان
	جدول ۱-۱
	جدول ۲-۱

جدول	۳-۱
جدول	۱-۲
جدول	۱-۳
جدول	۱-۴

❖ نمونه صفحه فهرست نمودارها

فهرست نمودارها	
عنوان	صفحه
نمودار	۱-۱
نمودار	۱-۲
نمودار	۱-۲
نمودار	۱-۳
نمودار	۲-۳
نمودار	۳-۳

موفق باشید